

Bog anmeldelser.

J. C. la Cour. Af *K. Hansen*. 6. Bind af Serien »Folkets Førere«. 96 Sider. (G. B. N. F. København).

Statskonsulent *K. Hansen* skildrer i en Indledning Slægten *la Cour's* første Optræden i Danmark, hvortil den kom med *Pierre la Cour* — fransk af Æt — 1732. Navnlig dvæles ved *Laurits Ulrik la Cour*, *Jørgen la Cour's* Fader, der 1825 købte Herregaarden Skjærsø i Randers Amt. De næste Afsnit omhandler *J. C. la Cours* Ungdom og Uddannelse: Livet paa Skjærsø, Skoleaarene i Aarhus og Studiet paa Polyteknisk Læreanstalt, hvor han tog Landbrugskandidateksamen, Virksomheden som Assistent hos Professor *B. S. Jørgensen* ved Landbohøjskolen, den ærefulde Deltagelse i Krigen 1864 osv. Derefter følger et Afsnit om Oprettelsen af og Livet paa Landboskolen ved Lyngby, medens det sidste Afsnit behandler *la Cours* store offentlige Virksomhed som Redaktør af nærværende Tidsskrift, Sekretær og senere Præsident i Landhusholdningsselskabet, Ministeriets Tilsynsførende med Landbrugets Udførselsforhold osv.

Statskonsulent *K. Hansen* ejer som faa andre Betingelserne for at skrive *la Cour's* Levnedsskildring. I Besiddelse af et indgaaende Kendskab til Landbrugets Foreteelser i Nutiden har han selv arbejdet sammen med *la Cour* paa mange Omraader: som Lærer ved Landboskolen, som Medarbejder ved Tidsskrift for Landøkonomi og ved Landbrugsmusæet, i Konsulentvirksomheden m. m., og hans Fremstilling faar derved det vederhæftige Præg over sig, som det selvoplevede kan give. Dertil kommer hans stærke Sympathi for *la Cours* Personlighed, saa Læsningen efterlader et levende Indtryk af Manden og hans Betydning. *la Cour* ejede i eminent Grad »Tidstalent«, det vil sige Evnen til at besørges baade det ene og det andet, en omfattende Indsigt støttet til en udmærket Hukommelse og Mod til at være sine Meninger bekendt — til »at betale med sin Person« som et fransk Mundheld siger. Om ham gælder det gamle Ord, at »Mænd skaber Historien«, faa har som han været med til at forme vort Landbrugs Nutidshistorie, om der end har været enkelte Sider af denne, over

for hvilke han stod tvivlende og derfor ikke har været med til at fremme, saaledes f. Eks. Andelsbevægelsen. — Man maa være Statskonsulent *K. Hansen* taknemlig for hans udførlige og smukke Skildring af Kaptajn *la Cour*. Dennes Minde fortjener netop at hædres og bevares, som det er sket i den foreliggende Bog.

Dansk Tidsskrift-Index. Systematisk Fortegnelse over Indholdet af 165 danske Tidsskrifter. Udarbejdet af Underbibliotekar ved det kgl. Bibliotek *Svend Dahl* og Bibliotekar ved Statens Bogsamlingskomite *Th. Dössing*. Første Aargang 1915. Udgivet med Understøttelse af Carlsbergfondet og Det Classenske Fideikommis. 246 Sider. (J. L. Lybecker's Forlag. København).

Hvor ofte har man ikke med betydelig Anvendelse af Tid gennemgaaet en stor Del Tidsskrifter for at finde, hvad der i Aarets Løb var fremkommet om et bestemt Emne, uden dog at være sikker paa at have faaet alt med! Og jo større vor Tidsskriftslitteratur blev, desto vanskeligere og usikrere var det at finde frem, hvor det specielle Emne, man ønskede Oplysning om, havde været behandlet. Den foreliggende Bog overflødiggor for det sidste Aars Vedkommende et sligt brydsomt Eftersøgningsarbejde, idet den for 165 danske Tidsskrifter — hvoraf ca. 25 vedrører Land-, Skov- og Havebrug — bringer en samlet, systematisk ordnet Fortegnelse over deres Indhold, saaledes at man hurtigt og sikkert kan finde, i hvilke Tidsskrifter den Sag, man særlig ønsker Oplysning om, har været behandlet. Og da Afhandlingernes første og sidste Side-tal er angivet, faar man desuden Oplysning om deres Længde. Ønsker man f. Eks. Underretning om, hvad der i Fjor fremkom i Tidsskrifterne om Landbruget under Verdenskrigen, ser man hurtigt i Fortegnelsen, at der om dette Emne fremkom 20 Afhandlinger, hvad disse omhandlede, deres Størrelse og i hvilke Tidsskrifter de offentliggjordes. Eller vil man f. Eks. vide, hvad der er skrevet om Motorpløjning, faar man let Oplysning herom i Afsnittet om »Landbrugsredskaber og -Maskiner«.

Værket vil udkomme en Gang aarlig, og hvert 5. Aar vil der udkomme udførlige Forfatter- og Emneregistre til de forløbne Aargange.

Dansk Tidsskrift-Index vil for mangfoldige af dem, der arbejder ved Landbruget, blive til Nytte og Vejledning. Den være hermed anbefalet paa det bedste.

- Danmarks Smør-Pris-Statistik.** 13. Aarsberetning. Udarbejdet af Kontoret for Mejeristatistik ved Kontorchef *Johannes Kyed*. 35 Sider. (Odense).
- Kjellerup og Omegns Landboforening 1866—1916.** Festskrift ved Landboforeningens 50. Aars Jubilæum. Redigeret af Lærer *A. P. Knudsen*. 51 Sider. (David Christensens Bogh. Kjellerup).
- Beretning fra Statens Planteavlsludvalg for Finansaaret 1915—16.** Udarbejdet af Udvalgets Sekretær. 184 S. (Københ.).
- Forsøg med Brødbagning af forskellig Rug.** Ved *J. Jensen* og *E. H. Ludvigsen*. 48 Sider. **Sukkerbestemmelse i Hø og Roer.** I. Af *R. K. Kristensen*. 18 Sider. — 102. og 103. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. (Københ.).
- Gødningslæren samt et kortfattet Tillæg om Sædskiftet.** Af *H. A. B. Vestergaard*. 121 Sider. — Bogen bringer en kort, men velskreven Fremstilling af Planternes Næringsmidler og Næringsoptagelse, de forskellige Gødningsmidler, Gødningsindkøb, lokale Gødningsforsøg, Sædskiftet m. m. En Række godt oplysende Billeder ledsager Teksten. (H. Hagerups Forlag. Københ.).
- 8. Beretning fra Statens Redskabsudvalg.** (3. Meddelelse fra Nyhedsudvalget ved Statskonsulent *Anton Christensen*). Beretningen indeholder Enkeltprøver og Nyhedsprøver med: Kartoffeloptageren »Samsø«, en Platform-Binder, Kartoffelkogerens »Bacon«, en Patentrive, Rensesko til Radsaamaskiner, Staldgødningssprederen »Viking« og Sækkeholderen »Thy«. — 29 Sider. (Aug. Bangs Bogh. Københ.).
- Læren om Gjødning. II. Husdyrgjødningen m. m.** Af *John Sebelien*. Med 11 Afbildninger. 123 Sider. (Gröndahl & Sønns Forlag. Kristiania).
- Folkemængden 1. Februar 1916 i Kongeriget Danmark.** Udgivet af Det statistiske Departement. 4. Række. 51. Bind 1. Hefte. 186 Sider. (G. B. N. F. Københ.).
-

Mindre Meddelelser.

»Aperçu sommaire de l'agriculture en Danemark, élaboré par des experts et publié par la société royale d'agriculture de Danemark«. Som tidligere omtalt her i Tidsskriftet har Landhusholdningsselskabet ladet udarbejde paa Engelsk og Tysk en Oversigt over det danske Land-, Skov- og Havebrug, beregnet for Udlændinge, der kommer til Danmark for at studere vore landøkonomiske Forhold. Der er nu, under ovenstaaende Titel, udkommet en fransk Udgave af Skriftet, der saaledes foreligger paa 3 Verdenssprog. Det er udarbejdet af 17 Fagmænd og selvfølgelig bragt *à jour*.

Som Tilfældet var med den tyske og engelske Udgave har Landhusholdningsselskabet modtaget et Tilskud paa 400 Kr. fra Administrationen for Julius Skrikes Stiftelse til Hjælp ved Bestridelsen af Udgifterne ved Udgivelsen af den franske Udgave.

Befolkningens Fordeling mellem Land og By. Nedenstaaende Tabel giver Oplysning om, hvor mange Mennesker der i det egentlige Danmark i de angivne Aar levede i Byerne og paa Landet:

	1801:	1860:	1890:	1906:	1916:
København og					
Frederiksberg .	102.147	163.307	359.813	514.134	605.772
Provinsbyerne . .	94.321	213.775	366.542	509.200	604.203
Landdistrikterne	732.623	1.231.280	1.446.025	1.565.585	1.711.387
Hele Landet . . .	929.001	1.608.362	2.172.380	2.588.919	2.921.362

Der er altsaa foregaaet en stærk Forskydning fra Land til By. Den begyndte i 1840'erne, men tog navnlig Fart efter 1870 — i Lighed med, hvad Tilfældet har været i en Række Lande i og udenfor Europa.

Efter det for nylig udkomne Hefte af »Statistiske Meddelelser« (4. Række, 51. Binds 1. Hefte) meddeles følgende Tal til Belysning af Befolkningens Fordeling mellem Land og By.

Den 1. Februar 1916 udgjorde Bybefolkningen 1.210.000 Mennesker og Landbefolkningen 1.711.000. De to Femtedele af Danmarks Befolkning bor altsaa i Byerne — heraf en Femtedel i Hovedstaden og en Femtedel i Provinsbyerne —, medens de tre Femtedele bor i Landdistrikterne. Dette numeriske Forhold mellem Hovedstad, Provinsbyer og Landdistrikter har holdt sig temmelig uforandret siden 1901, men gaar man tilbage til 60'erne i forrige Aarhundrede, boede over de tre Fjerdedele af Befolkningen paa Landet.

Vil man imidlertid have et Tal paa Landbefolkningen i snævrere Forstand, maa man først henregne til den ca. 4200 Mennesker, som bor paa Købstædernes Markjorder og lever af Landbrug. Men dernæst maa man fradrage dels ca. 95.000 Mennesker, som bor i Byernes »Forstæder«, dels Befolkningen i de mange, store og smaa, bymæssige Bebyggelser, som i den sidste Menneskealder er vokset frem paa Landet. I saadanne »Bebyggelser« boede i 1916 ikke mindre end ca. 258.000 Mennesker. Resultatet bliver da, at den egentlige Landbefolkning i Danmark den 1. Februar 1916 udgjorde ca. 1.362.600 Mennesker, medens den Del af Befolkningen, der levede i Byerne eller under bymæssige Forhold, udgjorde ca. 1.558.800 Mennesker.

Befolkningstætheden for Landdistrikterne er selvfølgelig langt større for Øernes Vedkommende end for Jyllands. Tættest er Befolkningen i Københavns Amt, som pr. Arealenhed har mellem 4 og 5 Gange saa mange Indbyggere som det tyndest befolkede Amt, Ringkøbing Amt (pr. 100 km² henholdsvis 11.226 og 2.493 Mennesker). Det tyndest befolkede af Øernes Amt er Bornholms, men dette Amt har kun en lidt mindre Befolkningstæthed end Aarhus Amt, der er Jyllands tættest befolkede (henholdsvis 4.467 og 4.688 Indb. pr. 100 km²).
